

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku T. H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
o prawo do renty,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 czerwca 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 9 maja 2014 r., sygn. akt III AUa 1830/12,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje radcy prawnemu M. B. - Kancelaria Radców
Prawnych i Adwokatów M. s s.c. w G. od Skarbu Państwa - Sądu
Okręgowego w Gdańsku kwotę 120 zł (sto dwadzieścia)
powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług
tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z
urzędu na rzecz wnioskodawczynie w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 maja 2014 r., III AUa 1830/12, Sąd Apelacyjny w Gdańsku, na skutek apelacji wnioskodawczynie T. H. oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G., w sprawie o prawo do renty, w pkt 1 zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 12 lipca 2012 r. i oddalił odwołania wnioskodawczynie od dwóch decyzji organu rentowego z dnia 6 sierpnia 2009 r. i z dnia 12 maja 2010 r., a w pkt 2 oddalił apelację wnioskodawczynie.

Wobec zarzutów apelacji, Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe dopuszczając dowód z opinii lekarzy biegłych sądowych neurologa oraz specjalisty z zakresu medycyny pracy, którzy w opiniach wskazali, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), a tym samym nie spełniła przesłanek określonych w art. 57 ust. 1 powyższej ustawy dla przyznania dochodzonego świadczenia.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości pełnomocnik wnioskodawczyni, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na nieprawidłowym przyjęciu, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy, art. 57 w związku z art. 12 i art. 13 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wskutek uznania, że wnioskodawczyni nie spełniła warunków nabycia prawa do renty z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, a także w wyniku nieuwzględnienia przy ocenie stopnia niezdolności do pracy ubezpieczonej orzeczonego wobec niej stopnia niepełnosprawności, art. 13 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.), polegającego na jego niezastosowaniu i uznaniu, że orzeczenie o niepełnosprawności z zachowaniem zdolności do pracy w warunkach chronionych na gruncie przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej stanowi przeszkodę do ustalenia niezdolności do pracy w oparciu o przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Pełnomocnik wskazał także na naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy - art. 227 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., a także art. 382 i art. 386 § 1 k.p.c., w następstwie którego oraz nieprzestrzegania kompetencji rozpoznawczych i kontrolnych sądu odwoławczego i niespełnienia jego procesowej funkcji (art. 382 k.p.c.) doszło do pominięcia części materiału zebranego w postępowaniu, art. 233 k.p.c., art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 285 § 2 k.p.c., polegającego na

nieuwzględnieniu wniosku wnioskodawczynie o dopuszczenie dowodu z łącznej opinii biegłych z zakresu wskazanych specjalności medycznych celem ustalenia, że jest ona osobą niezdolną do pracy wskutek kompleksowego rozważania skutków wszystkich schorzeń, na które cierpi ubezpieczona. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego udzielonego wnioskodawczynie z urzędu, nieuiszczonych w całości ani w części.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano szereg zagadnień prawnych – „Jaka jest wzajemna relacja pomiędzy przepisami ustawy o emeryturach i rentach (...) a przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej (...) z punktu widzenia zasady spójności systemu prawnego oraz reguł wykładni systemowej?”, „Czy przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach (...) odnosi się do każdego zatrudnienia, czy tylko do zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach odpowiednio przystosowanych dla osób niepełnosprawnych?”, „Czy w razie stwierdzenia w orzeczeniu o niepełnosprawności wydanym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niezdolności do pracy w innych miejscach niż zakłady pracy chronionej zostaje jednocześnie spełniona przesłanka utraty zdolności do jakiegokolwiek pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych?”, „Czy w razie stwierdzenia w orzeczeniu o niepełnosprawności wydanym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej (...) niezdolności do pracy w innych miejscach niż zakłady pracy chronionej zostaje jednocześnie spełniona przesłanka częściowej niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych?”. Ponadto wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz

przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180 841), przy czym podstawa taka nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5). Wniosek o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wymienionych wyżej wymagań, gdyż skarżący, powołując się na występujące w orzecznictwie rozbieżności, orzecznictwa tego nie wskazuje. Ponadto sformułowane przez skarżącego wątpliwości interpretacyjne zostały rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy, w którego orzecznictwie przyjmuje się zgodnie, że przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy (aktualnie art. 12 ust. 2 i art. 13 ust. 4 ustawy emerytalnej) odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 134/00, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 369), zaś legitymowanie się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), nie jest równoznaczne ze spełnieniem przesłanki całkowitej niezdolności do pracy. Na temat pojęcia niezdolności do pracy, stanowiącej przesłankę nabycia uprawnień rentowych Sąd Najwyższy wypowiadał się już wielokrotnie, generalnie uznając, iż istnienie schorzeń powodujących konieczność pozostawania w stałym leczeniu nie stanowi samodzielnej przyczyny uznania częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, chociaż w pewnych okresach wymaga czasowych zwolnień lekarskich (por. przykładowo wyrok z dnia 24 sierpnia 2010 r., I UK 64/10, niepublikowany, czy wyrok z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 125/08 - niepublikowany, w którym przyjęto, że upośledzenie organizmu nie jest wystarczającą przesłanką przyznania renty, w sytuacji, gdy mimo tego upośledzenia możliwe jest podjęcie dotychczasowej pracy i systematyczne leczenie schorzenia). Skarżąca nie przedstawiła jakichkolwiek

argumentów, które mogłyby stanowić podstawę do zmiany przedstawionej wyżej wykładni, a jej wywody wskazują, że chodzi jej w istocie o podważenie stanowiska Sądu drugiej instancji w zakresie ustalenia że nie jest ona obecnie osobą niezdolną do pracy, a zatem nie spełniła przesłanek określonych w art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W związku z zarzutami skargi należy także zauważyć, że jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), warto też wskazać, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

W związku z powyższym, skoro nie zachodziła w sprawie także nieważność postępowania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).